

Vergaderjaar 2024–2025

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 2083

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 november 2024

Vandaag heeft het kabinet het tweede betaalverzoek van het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) ingediend bij de Europese Commissie (hierna: Commissie). Met dit verzoek maakt Nederland aanspraak op € 1,2 miljard. Dit is het tweede van vijf betaalverzoeken die Nederland voornemens is in te dienen. Eerder dit jaar ontving Nederland de eerste betaling van € 1,3 miljard. In totaal is er € 5,4 miljard voor Nederland beschikbaar uit de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF).

De 21 mijlpalen en doelstellingen (M&D) die onderdeel zijn van dit betaalverzoek, zijn volgens het kabinet behaald. Hieronder licht ik deze onderdelen nader toe. In deze Kamerbrief geef ik tevens verder invulling aan de toezegging gedaan tijdens het commissiedebat van 3 oktober jl. (Kamerstuk 21 501-33, nr. 1095) over de Energieraad om de Kamer op de hoogte te houden van het wijzigingstraject van enkele maatregelen uit het HVP.¹

1. Opbouw betaalverzoek en beoordelingsproces

Conform de HVF-verordening² bestaat het betaalverzoek uit drie onderdelen: i) bewijslast per behaalde M&D, ii) een algemene beheersverklaring en iii) een samenvatting van audits. Hieronder licht ik deze onderdelen nader toe.

Bewijslast per behaalde M&D

Elke maatregel in het HVP heeft één of meerdere M&D die behaald moeten worden conform het juridisch bindende raaduitvoeringsbesluit.³ Bij ieder betaalverzoek moet bewezen worden dat de M&D die in dat betaalverzoek zijn opgenomen, ook daadwerkelijk zijn behaald. Daarvoor

¹ Kamerstuk 21 501-33, nr. 1094

² Link naar de HVF-verordening

³ Link naar raaduitvoeringsbesluit

is per M&D een bewijsdossier opgesteld. In bijlage 1 (Overzicht mijlpalen en doelstellingen betaalverzoek) vindt u een overzicht van deze M&D.

Algemene beheersverklaring

Met de algemene beheersverklaring verklaar ik, als eindverantwoordelijk Minister voor het Nederlands HVP, namens het kabinet, dat de aangeleverde informatie accuraat en volledig is, dat de M&D op bevredigende wijze zijn behaald en dat de beheers- en controlesystemen inzake de correcte besteding van middelen op orde zijn. Bij het ondertekenen van de algemene beheersverklaring steun ik op departementale beheersverklaringen die zijn ondertekend door de betreffende Ministers van de beleidsdepartementen.

Samenvatting van audits

De Auditdienst Rijk (ADR) heeft een audit uitgevoerd op de bewijsdossiers en op de beheers- en controlesystemen van het HVP. In de samenvatting van audits heeft de ADR een aantal bevindingen geïdentificeerd gericht op het verbeteren van de beheers- en controlesystemen en het verzamelen en bijhouden van documenten en informatie. In de algemene beheersverklaring heb ik hiervoor voorbehouden opgenomen. Voor al deze bevindingen worden door de beleidsdepartementen verbetermaatregelen doorgevoerd. In de samenvatting van audits geeft de ADR aan dat met deze verbetermaatregelen de bevindingen voldoende worden geadresseerd.

Beoordelingsproces

Na indiening van het betaalverzoek heeft de Commissie twee maanden beoordelingstijd. Nadat het oordeel van de Commissie gepubliceerd is, brengt het Economic and Financial Committee (EFC) een opinie uit over de goedgekeurde mijlpalen en doelstellingen, waarna in het HVF-comité (comitologieprocedure)⁴ wordt besloten over de uitbetaling. Mocht de Commissie oordelen dat een mijlpaal of doelstelling niet is behaald, dan kan dit conform de kortingsmethodiek⁵ leiden tot een korting op de uitbetaling van HVF-middelen oplopend tot 600 miljoen euro per niet-behaalde mijlpaal of doelstelling.

2. Mogelijke wijzigingen van het HVP

In artikel 21 lid 1 van de HVF-verordening staat dat het onder strikte voorwaarden mogelijk is om HVP-maatregelen te wijzigen, als die vanwege onvoorziene objectieve omstandigheden in de huidige vorm niet langer haalbaar zijn. Sinds het laatste richtsnoer van de Commissie, waarover uw Kamer is geïnformeerd,⁶ is het ook mogelijk om een maatregel te wijzigen teneinde de administratieve lasten te verminderen. Hiermee reageert de Commissie op de tussentijdse evaluatie van de HVF, waarin lidstaten om meer flexibiliteit vragen. Daarnaast is het mogelijk een maatregel te wijzigen om administratieve fouten te corrigeren.

⁴ Comitologie: de procedure waarin de Commissie haar concept-oordeel voorlegt aan het comitologiec comité. Dit comité bestaat uit vertegenwoordigers van de lidstaten en wordt voorgezeten door de Commissie. In dit geval brengt het comité advies uit over het concept uitvoeringsbesluit en besluit zij per gekwalificeerde meerderheid.

⁵ Link naar kortingsmethodiek (europa.eu)

⁶ Geannoteerde agenda Eurogroep/Ecofinraad 20 en 21 juni 2024

Zoals aan u gemeld in de vorige voortgangsbrief over het HVP⁷ is het nodig gebleken om het Nederlandse HVP (of meer specifiek: het onderliggende, juridisch bindende raaduitvoeringsbesluit) voor het tweede betaalverzoek aan te passen. Hierbij zijn ook wijzigingen doorgevoerd op grond van het hierboven genoemde nieuwe richtsnoer. De Ecofinraad heeft dit raaduitvoeringsbesluit op 5 november goedgekeurd.⁸

Daarnaast is aan uw Kamer gemeld dat een aantal maatregelen uit latere betaalverzoeken mogelijk niet (tijdig) wordt behaald.⁹ In dat licht wordt een volgend wijzigingsverzoek voorbereid.

De afgelopen tijd zijn er informele en technische gesprekken met de Commissie gevoerd ter voorbereiding van het aanstaande wijzigingsverzoek. Dit betreft (onderdelen van) de volgende HVP-maatregelen:

Voor de **Wet Open Overheid**, het **programma Toekomstbestendige Arbeidsmarkt Zorg & welzijn (TAZ)** en **Programma Natuur** worden M&D gewijzigd om de administratieve last te verminderen. Voor **Veilig, Duurzame en Slimme Mobiliteit (VSDM)** wordt een doelstelling gewijzigd om een administratieve fout te corrigeren.

De volgende maatregelen worden gewijzigd op basis van objectieve omstandigheden of om een beter passend alternatief aan te dragen:

- Eén mijlpaal van de **Energiebelasting** is niet meer haalbaar (binnen de looptijd van de HVF). Daarom worden de mogelijkheden verkend voor het aandragen van een passend alternatief.
- Twee mijlpalen van de **hervorming van de autobelasting** (i.e., Betalen naar Gebruik) zijn waarschijnlijk niet meer haalbaar binnen de looptijd van de HVF. Daarom worden de mogelijkheden verkend voor het aandragen van een passend alternatief.
- Eén doelstelling van **Wind op Zee** is niet meer haalbaar binnen de looptijd van de HVF vanwege objectieve omstandigheden (i.e. niet tijdig kunnen opleveren van belangrijke technische elementen door de markt). Daarom wordt ingezet op het wijzigen van de doelstelling.
- **Project Zero Emission Services (ZES)** is niet meer haalbaar binnen de looptijd van de HVF vanwege objectieve omstandigheden (i.e. netcongestie, inflatie, arbeidstekort en onvoldoende vraag). Daarom wordt ingezet op het wijzigen van de doelstellingen.
- Twee mijlpalen van **Luchtvaart in Transitie** zijn niet meer in dezelfde vorm haalbaar als aanvankelijk beoogd, doordat technologische ontwikkelingen andere werkwijzen mogelijk maken. Deze andere werkwijzen vormen een beter passend alternatief. Deze wijzigingen veranderen niet de essentie van de afgesproken resultaten uit het raaduitvoeringsbesluit.
- Meerdere mijlpalen en doelstellingen van **European Rail Traffic Management System (ERTMS)** zijn niet meer haalbaar binnen de gestelde termijn vanwege objectieve omstandigheden, namelijk arbeidsmarktkrapte, uitdagingen op de leveranciersmarkt en door de grote onderlinge verwevenheid van deelprojecten. Dit heeft de Staatssecretaris van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in april van dit jaar ook aan uw Kamer gemeld.¹⁰ Daarom wordt ingezet op het naar achteren schuiven van de deadline.
- Eén doelstelling van **VSDM** is niet meer haalbaar binnen de gestelde deadline vanwege objectieve omstandigheden. Deze komen voort uit arbeidsmarktkrapte die leidt tot een gebrek aan deskundige capaciteit

⁷ Kamerstuk 21 501-07, nr. 2064

⁸ Raaduitvoeringsbesluit

⁹ Kamerstuk 21 501-07, nr. 2064

¹⁰ Kamerstuk 33 652, nr. 92

bij de gemeentes of de provincies die de Intelligente Verkeersregelin-
stallaties (IVRI's) plaatsen, en uit afstel van gebieds-/project-
ontwikkeling waarvan de IVRI's onderdeel zijn. Daarom wordt ingezet
op het naar achteren schuiven van de deadline.

- Twee doelstellingen van **Intelligente Wegkantstations (iWKS)** zijn niet meer haalbaar binnen de looptijd van de HVF vanwege objectieve omstandigheden, met name als gevolg van inflatie. Daarom wordt ingezet op het bijstellen van de te behalen aantallen.
- Eén doelstelling van **Vernieuwen IT infrastructuur bij het Ministerie van Defensie** is niet meer haalbaar als beoogd. Er wordt een beter alternatief voorgesteld, dat de efficiëntie en effectiviteit van de maatregel ten goede komt.
- De mijlpalen van de **Wet Basisverzekering Arbeidsongeschiktheid voor Zelfstandigen (BAZ)** zijn vertraagd, vanwege uitdagingen in het wetgevingstraject. Reeds eerder is uw Kamer geïnformeerd dat gezien de stand van het wetgevingstraject het kabinet het tijdig halen van de wetgevingsmijlpaal niet langer realistisch acht.¹¹ Daarom wordt ingezet op het naar achteren schuiven van de deadline. Uw Kamer is over de voortgang van het wetsvoorstel BAZ separaat geïnformeerd door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.¹²

Uw Kamer wordt geïnformeerd als het wijzigingsverzoek is ingediend bij de Commissie. In hoeverre het mogelijk is het HVP op alle onderdelen waar dat nodig is te wijzigen binnen de strikte kaders van de HVF, is uiteindelijk aan de Commissie en de Raad.

3. Tot slot

Ik ben verheugd dat Nederland het tweede betaalverzoek kan indienen en daarmee aanspraak kan maken op € 1,2 miljard aan EU-middelen. Daarnaast ben ik gemotiveerd om samen met het gehele kabinet de in deze brief besproken uitdagingen het hoofd te bieden om zo ook de volgende betaalverzoeken succesvol in te kunnen dienen.

De Minister van Financiën,
E. Heinen

¹¹ Kamerstuk 31 311, nr. 263

¹² Kamerstuk 31 311, nr. 278